

INFORMOVANOST LAICKÉ A ZDRAVOTNICKÉ VEŘEJNOSTI O MOČOVÉ INKONTINENCI - I. ČÁST

Bc. Zuzana Pevná

Urologická klinika, FN Olomouc

Inkontinence je závažným celospolečenským problémem, který vyžaduje ještě velké množství práce v oblasti zajištění adekvátních služeb a přístupu zdravotníků. Účinná propagace kontinence může vést ke změnám postojů, zlepšení léčby a výsledků. Informovanost laické a odborné veřejnosti a jejich vzdělávání jsou základními způsoby, jak tohoto zlepšení dosáhnout. Zlepšení informovanosti by mělo být zaměřeno nejen na hodnocení, ale rovněž na navázání kontaktu s postiženými, aby rozpoznali inkontinenci a uměli ji zvládat. Nesmíme zapomenout, že inkontinenci lze nejen léčit, ale často výrazně zlepšit. Kromě toho lze dosáhnout sociální kontinence, t.j. čistoty za pomoci vhodných pomůcek.

Na jaře letošního roku jsem provedla v našem regionu průzkum zaměřený na problematiku močové inkontinence. Cílem bylo zjistit informovanost žen o samotné problematice, možnostech léčby a jednorázových absorpčních pomůckách. Součástí mé práce byl i průzkum informovanosti mezi zdravotnickými pracovníky ve FN Olomouc.

Metoda a technika průzkumu

V obou případech jsem použila metodu dotazníku. Dotazníky byly anonymní.

Otázky byly kladeny tak, abych zjistila: kolik žen trpí některou z forem močové inkontinence a kolik žen to pociťuje jako problém, z jakých zdrojů čerpají informace a kolik žen je aktivně vyhledává, zda ženy trpící inkontinencí znají příčinu svého problému, jaká je znalost možností léčby, zda vědí, jak lze zajistit komfort pomocí jednorázových pomůcek.

Do souboru byly zařazeny ženy náhodně vybrané. Cílem bylo, aby soubor respondentek obsahoval ženy inkontinentní, ale i ty, které potíže s únikem moči ještě nemají. Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků, návratnost byla 100%. Šest bylo z konečného zpracování vyřazeno pro chybné vyplnění. Z 94 žen zařazených do závěrečného zpracování bylo 26 inkontinentních (27,7 %).

Výsledky průzkumu

Informovanost laické veřejnosti o močové inkontinenci je na dobré úrovni. Význam termínu močová inkontinence zná 88,5 % inkontinentních a 77,5 % kontinentních žen. Některé z nich znají i příčinu vzniku a jednotlivé typy. Nejistila jsem souvislost mezi těmito znalostmi a věkem či prostředím, kde ženy žijí. Informace získávají nejčastěji z médií (jak uvedly kontinentní ženy – 32,1 %), a od lékaře (jak odpověděly inkontinentní ženy – 52,5 %). S jednotlivými druhy inkontinence se ve svých ordinacích setkávají v první linii praktičtí lékaři, což potvrzuje procento žen, které získalo informace právě od odborníků. Zatímco u kontinentních je to 24,5 %, u inkontinentních je to již 52,5 %. Velmi nízké je procento (23,1 %) těch, které uvedly, že navštívily lékaře ihned po objevení prvních potíží s mimovolným únikem moči.

Co se týče informovanosti vzhledem k věku, zjistila jsem, že ženy starší 55 let jsou informovány nejméně. V tomto věku je obvyklé, že únik moči je považován za příznak stárnutí, rovněž stud se u těchto žen může projevat v daleko širší míře než u žen mladších. Překvapil mě údaj, že v kategorii 40–55 let nebyla v mém souboru zachycena žádná inkontinentní žena. Přitom v praxi se setkáváme s jejich nejvyšším počtem. Ženy v tomto věkovém rozmezí jsou převážně ještě zaměstnané, mají své koníčky, vyvíjejí nejrůznější aktivity. Problémy s únikem moči jsou pro ně proto palčivější, jak v oblasti fyzické, tak i psychosociální a nejčastěji proto vyhledávají pomoc u odborníků. Toto zjištění je zřejmě dáno tím, že rozsah mého průzkumu byl pro tak rozsáhlý problém, jakým bezesporu močová inkontinence je, velmi malý. Otvírá se možnost zaměřit se ve výzkumu jen na tuto věkovou skupinu, což by mohlo být tématem samostatné práce.

Problém močové inkontinence zasahuje do bio-psycho-sociální oblasti každé ženy. Dotazované inkontinentní ženy uváděly psychický dopad v 50 %, potíže se zařazením do společnosti uvedlo 15,4 % žen, 5 žen uvedlo potíže v sexuálním životě. Nejvíce potíží se objevuje u žen starších 55 let, dvě z nich uvedly problémy ve všech třech dotazovaných oblastech. Ve 12 případech (46,1 %) nebyly uváděny žádné potíže.

V naší společnosti panuje značná nevědomost o jednorázových absorpčních pomůckách. Často se v praxi setkávám s udivenými pohledy žen, když zjistí, že existují i jiné pomůcky, než hygienické vložky. Moje práce tuto zkušenost nevyvrátila. Z množství žen, které uvedly, že používají nějakou pomůcku při úniku moči (76,9 %), méně než polovina (26,9 %) zná a používá jednorázové absorpční pomůcky.

Závěr

Ke zlepšení informovanosti žen o močové inkontinenci a pomůckách k zajištění sociální kontinence mohou být nápomocni informovaní pracovníci ve zdravotnictví. Vhodně prováděnou osvětou se může ženám dostat tolik podpory a pochopení, že překonají své zábrany a začnou svůj problém ve spolupráci s odborníkem řešit.